

**Inventari del Fons FP
Subsèrie Juan Fernández Fernández
del CRAI Biblioteca del Pavelló de la República
de la Universitat de Barcelona**

**Olga Giralt i Esteve
Documentalista
Biblioteca del Pavelló de la República**

Barcelona, setembre 2019

Aquesta obra esta subjecta a la llicència de:
Reconeixement

<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/es/deed.ca>

Apunt biogràfic ¹**Juan Fermín Fernández Fernández, “El Negus de Tardienta” (Medina de Pomar (Burgos) 1901 – Montauban (França), 1977)**

Nascut a Medina del Pomar l'any 1901, als anys 20 es va traslladar a Barcelona per cursar estudis universitaris de magisteri. L'any 1925 va crear una acadèmia escolar laica situada al carrer Marquès de Barberà (Barcelona). Va ser la primera escola que va hissar la bandera republicana a l'abril de 1936.

Fou president de l'Agrupació Socialista de Barcelona i de la Federació Catalana de la Unió General de Treballadors.

Segons la documentació del fons, en començar la Guerra Civil, va comandar primer la Columna Carlos Marx al front d'Aragó i més tard la Columna Libertad al front de Madrid. També va ser Cap militar del quarter Carlos Marx i Inspector d'Informació al front de l'Exèrcit de l'Est. Al març de 1938 va ser nomenat Major d'Infanteria en campanya i al setembre del mateix any va ser el Cap del Camp d'Instrucció de Grauges (CRIM núm.14).

Va participar en nombrosos combats al front de l'est (Aragó) i després de la batalla de Tardienta els periodistes li van donar el sobrenom d'“El Negus de Tardienta” per la semblança de la seva barba amb la de Hailé Selassie, el Negus d'Etiòpia. L'any 1938 va ser greument ferit a les dues cames, fet que li va comportar una invalidesa del 80 %.

En acabar la Guerra Civil, el règim de Franco el va condemnar a mort, va marxar a l'exili i es va refugiar a Montauban on va viure fins a la seva mort.

A Montauban va freqüentar l'entorn del president de la República espanyola, Manuel Azaña, va participar amb els seus companys francmaçons en la resistència francesa contra els alemanys durant la Segona Guerra Mundial i va ser president, secretari i tresorer del PSOE i de la Unió General de Treballadors a l'exili. Va presidir el Comitè Departamental de Tarn-Garona de la Ligue des Mutilés et Invalides de la Guerre d'Espagne en Exil, càrrec des del qual va defensar la creació d'una Secció de Comandaments i Oficials de l'Exèrcit Republicà però no se'n va sortir.

Va morir al febrer de 1977 a causa, en part, de les greus ferides de guerra que va patir l'any 1938. Està enterrat al cementiri de Montauban.

¹ Apunt elaborat en base a informacions proporcionades per les seves nebodes nètes M. Eufemia i Vitelia Gonzàlez.

FONS PERSONAL JUAN FERMÍN FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ (*El Negus de Tardienta*)

Descripció del fons:

El fons personal de Juan Fermín Fernández Fernández, conegut amb el sobrenom de "Negus de Tardienta", conté diverses fotografies, unes memòries personals manuscrites, en francès, documents personals de l'època de la Guerra Civil i de l'exili, correspondència diversa relacionada fonamentalment amb el seu estatus de refugiat espanyol a França i membre de la Ligue des Mutilés et Invalides de la Guerre d'Espagne en Exil i articles de premsa sobre la seva heroica participació al front d'Aragó, concretament a Tardienta i Almudévar. Cronològicament comprèn des dels anys 20 fins a la seva mort, el 1976 i ocupa 0,15 metres lineals.

FP (Negus). 1

1

1- Negus. Fotografies

- 1- Fotografies diverses de Juan Fermín Fernández Fernández
- 2- Fotografies diverses de Juan Fermín Fernández Fernández amb la seva família
- 3- Fotografia de Juan Fermín Fernández Fernández amb els seus alumnes a l'acadèmia laïca que va crear a Barcelona (1925 – 193_?)
- 4- Nebots de Juan Fermín Fernández Fernández a la tomba de Manuel Azaña a Montauban (1959)

1

2- Negus. Memòries personals

- 1- FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ, Juan Fermín. *Mon cas personnel = Mi caso personal*. [Montauban], [197_?]. Memòries manuscrites en francès .

1

3- Negus. Papers personals diversos. Guerra Civil espanyola (1936-1939)

- 1- ESPANYA. REPÚBLICA (Segona). EXÈRCIT DE L'EST. ESTAT MAJOR. [Carnet a nom de Juan Fernández Fernández, emès a Lleida 30 octubre 1937].
- 2- ESPANYA. REPÚBLICA (Segona). EXÈRCIT DE L'EST. ESTAT MAJOR. [Designació de Juan Fernández Fernández com a Inspector d'Informació al front de l'Exèrcit de l'Est]. Lleida, 29 octubre 1937]
- 3- ESPANYA. REPÚBLICA (Segona). EXÈRCIT DE L'EST. CENTRO DE RECLUTAMIENTO, INSTRUCCIÓN Y MOVILIZACIÓN. [Carnet d'identitat militar a nom de Juan Fernández Fernández, emès a Berga el 6 setembre 1938].

4- ESPANYA. REPÚBLICA (Segona). EXÈRCIT DE TERRA. COMISIÓN REVISORA DE LOS NOMBRAMIENTOS DE LA OFICIALIDAD DE MILICIAS. [Nomenament de Juan Fernández Fernández com a Major a la campanya d'Infanteria]. Barcelona, 3 març 1938.

5- ESPANYA. REPÚBLICA (Segona). EXÈRCIT DE L'EST. COMANDÀNCIA MILITAR DE CATALUNYA. [Confirmació de nomenament de Major d'Infanteria en Campanya a Juan Fernández Fernández]. Barcelona, 6 març 1938.

6- ESPANYA. REPÚBLICA (Segona). EXÈRCIT DE L'EST. COMANDÀNCIA MILITAR DE BERGA. [Comunicat segons el qual Juan Fernández Fernández queda a les ordres de la Subsecretaria de l'Exèrcit de Terra]. Berga, 25 octubre 1938.

7- ESPANYA. REPÚBLICA (Segona). EXÈRCIT DE L'EST. COMANDÀNCIA MILITAR DE BERGA. [Autorització perquè Juan Fernández Fernández pugui viatjar per a sotmetre's a un Tribunal Mèdic]. Berga, 10 gener 1939.

1

4- Negus. Papers personals diversos. Exili (1939 – 1976)

1- ESPANYA. REPÚBLICA (Segona). FORCES ARMADAS. [Historial militar de Juan Fernández Fernández, signat per Arturo Mena, Coronel de l'Exèrcit de la República española]. Montauban, 9 novembre 1940. [Fotocòpia]

2- ESPANYA. REPÚBLICA (Segona).. AGRUPACIÓN MILITAR. [Carnet d'identitat a nom de Juan Fernández Fernández, emès a Tolosa 28 març 1945].

3- FRANÇA. MINISTÈRE DE L'INTÉRIEUR DIRECTION GÉNÉRALE DE LA SURETÉ NATIONALE. [Carte de circulació temporal a nom de Juan Fernández Fernández, emesa a Montauban el 27 març 1945]. [Fotocòpia]

4- FRANÇA. MINISTÈRE DE LA DÉFENSE NATIONALE ET DE LA GUERRE. [Salconduït a nom de Juan Fernández Fernández emès a Montauban el 28 març 1945]. [Fotocòpia]

5- ESPANYA. REPÚBLICA (Segona). MINISTERIO DE DEFENSA. COMISIÓN EUROPA AFRICA DEL NORTE. [Certificat conforme el Comandant d'Infanteria Juan Fernández Fernández s'ha inclòs a l'escalafó provisional d'invàlids]. Tolosa, 25 maig 1946.

6- [Certificat de Manuel Palacios conforme Juan Fernándezx Fernández es va reunir a finals de 1942 amb alguns Mestres francmaçons, refugiats espanyols, per organitzar la resistència entre els exiliats franmaçons]. Montauban, 3 desembre 1962.

7- PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL. AGRUPACIÓN DE MONTAUBAN (Tarn & Garonne). [Certificat conforme Juan Fernández Fernández va ocupar diversos càrrecs a l'Agrupació Socialista de Montauban i a la Unió General de Treballadors]. Montauban, 22 abril 1963.

- 8- FRANÇA. MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGERS. OFFICE FRANÇAIS DE PROTECTION DES RÉFUGIES ET APATRIDES. [Documentació relacionada amb la sol·licitud d'una pensió d'invalidesa com a víctima civil de la Guerra 1939-1945 per part de Juan Fernández Fernández]. Montauban, [1958-1975].
- 9- FRANÇA. SECRÉTARIAT D'ÉTAT CHARGÉ DES ANCIENS COMBATTANTS ET VICTIMES DE GUERRE. [Concessió d'una indemnització per haver estat membre de la Resistència durant la Segona Guerra Mundial]. Tolosa, 1974. [Certificat acompanyat de cartes de Juan Fernández Fernández, sol·licitant l'ajut]
- 10- FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ, Juan. [Discurs manuscrit llegit en l'aniversari de la proclamació de la 2ª República a la tomba d'Azaña (Montauban)]. Montauban. [195_?].
- 11- [FRANÇA. O.F.P.R.A]. *Instrucciones a seguir para la obtención de un certificado de refugiado*. [París], [195_?].
- 12- ESTATS UNITS MEXICANS. LEGACIÓ A FRANÇA. [Certificat conforme Juan Fernández Fernández pot rebre un subsidi fruit dels acords entre els governs de Mèxic i França]. Vichy, 1941.
- 13- FERNANDEZ FERNANDEZ, Juan. [Testament]. Montauban, 1975.

1

5- Negus. Ligue des Mutilés et Invalides de la Guerre d'Espagne en Exil

- 1- LIGUE DES MUTILÉS ET INVALIDES DE LA GUERRE D'ESPAGNE EN EXIL. COMITÉ DÉPARTEMENTALE DE TARN – GARONNE. [Acta d'una Assemblea en què es defensa la creació d'una Secció de Comandaments i Oficials de l'Exèrcit Republicà a l'Exili]. Montauban, abril 1965. [Document acompanyat de convocatòries a l'Assemblea per part del President, Juan Fernández Fernández].
- 2- LIGUE DES MUTILÉS ET INVALIDES DE LA GUERRE D'ESPAGNE EN EXIL. COMITÉ DÉPARTEMENTALE DE TARN – GARONNE. COMISIÓN GESTORA. *Al Sr. Vice-Presidente del Gobierno de la República española en el exilio y a todos los miembros en general y muy especialmente al Excmo. Sr. Ministro de la Guerra*. Montauban, abril 1965. [Sobre la creació d'una Secció de Comandaments i Oficials de l'Exèrcit Republicà a l'Exili]
- 3- - LIGUE DES MUTILÉS ET INVALIDES DE LA GUERRE D'ESPAGNE EN EXIL. COMITÉ DÉPARTEMENTALE DE TARN – GARONNE. COMISIÓN GESTORA. PRESIDENCIA (Juan Fernández Fernández). *Al excelentísimo Señor Ministro del Gobierno Republicano en Exilio*. Montauban, abril 1965.
- 4- LIGUE DES MUTILÉS ET INVALIDES DE LA GUERRE D'ESPAGNE EN EXIL. COMITÉ DÉPARTEMENTALE DE TARN – GARONNE. COMISIÓN GESTORA. PRESIDENCIA (Juan Fernández Fernández). [Intercanvi de correspondència amb Julio Just, ministro del Interior y de la Emigración de la República española, sobre la d'una Secció de

Comandaments i Oficials de l'Exèrcit Republicà a l'Exili]. Montauban – París, abril – juny 1965.

5- LIGUE DES MUTILÉS ET INVALIDES DE LA GUERRE D'ESPAGNE EN EXIL. COMITÉ DÉPARTEMENTALE DE TARN – GARONNE. COMISIÓN GESTORA. PRESIDENCIA (Juan Fernández Fernández). [Intercanvi de correspondència amb Emilio Herrera, General de l'Exèrcit de la República española, sobre la creació d'una Secció de Comandaments i Oficials de l'Exèrcit Republicà a l'Exili]. Montauban – París, 1963-1965.

6- LIGUE DES MUTILÉS ET INVALIDES DE LA GUERRE D'ESPAGNE EN EXIL. COMITÉ DÉPARTEMENTALE DE TARN – GARONNE. [Queixa davant el Comité Nationale de la Ligue que incompleix els estatuts i pot desembocar en la dissolució del Comitè Departamental de Tarn – Garonne]. Montauban, 8 octubre 1965. [Document amb signatures originals]

7- LIGUE DES MUTILÉS ET INVALIDES DE LA GUERRE D'ESPAGNE EN EXIL. COMITÉ DÉPARTEMENTALE DE TARN – GARONNE. *Relation nominale des adherants actuels a la Ligue ... qui appartiennent a la Délégation Départementale du Tarn Garonne*. Montauban, 1 gener 1966. [Llistat manuscrit i mecanografiat]

8- LIGUE DES MUTILÉS ET INVALIDES DE LA GUERRE D'ESPAGNE EN EXIL. COMITÉ DÉPARTEMENTALE DE TARN – GARONNE. [Comunicat al Prefecte de Tarn Garonne conforme el Comitè Departamental de Tarn Garonne ha estat reelegit]. Montauban, 3 gener 1966. [Fotocòpia]

9- LIGUE DES MUTILÉS ET INVALIDES DE LA GUERRE D'ESPAGNE EN EXIL. COMITÉ DÉPARTEMENTALE DE TARN – GARONNE. [Comunicat adreçat al Comité National de la Ligue des Mutilés et Invalides de de la Guerre d'Espagne en Exil]. Montauban, 10 gener 1966. [Fotocòpia]

10- LIGUE DES MUTILÉS ET INVALIDES DE LA GUERRE D'ESPAGNE EN EXIL. COMITÉ DÉPARTEMENTALE DE TARN – GARONNE. [Comunicat al Prefecte del Departament de Tarn – Garonne, conforme el Comitè anterior va ser reelegit a l'assemblea celebrada el 17 abril 1966]. Montauban, 19 abril 1966.

11- FRANÇA. PREFECTURE DU TARN – GARONNE. [Dossier sobre la il·legalització i dissolució del Comitè Departamental Tarn – Garonne de la Ligue des Mutilés et Invalides de la Guerre d'Espagne en Exil, a causa de desacords amb el Comitè Nacional]. Montauban, abril – novembre 1966.

12- [Expedient del Brigadista Internacional italià, José Marchetti, Tinent de la 12ª Brigada Garibaldi i membre de la Ligue des Mutilés et Invalides de la Guerre d'Espagne en Exil des de l'any 1946].

1

6- Negus. Correspondència diversa

1- [S. Galí] – J. Fernández: 1937 [1 carta]

- 2- Julio Just (Ministre Interior i Emigració 2ª República española) – J. Fernández: 1946, 1971, 3 cartes
- 3- J. Fernández – General De Gaulle: 1968, 1 carta
- 4- Comité d'Histoire de la 2ème Guerre Mondiale – J. Fernández: 1968 – 1969, 2 cartes
- 5- J. Fernández – Chambre Régionale de Commerce et d'Industrie Midi-Pyrénées: 1968, 1 carta
- 6- J. Fernández – Cònsul espanyol a Toulouse: [1968], 1 carta
- 7- J. Fernández – Mr. Debre (Ministre des Affaires Étrangères): 1968-1970, 4 cartes
- 8- J. Fernández – Angel Christian: 1973, 1 carta
- 9- J. Fernández – Destinataris desconeguts: 1968 – 1970, 3 cartes
- 10- F. Valera (Ministerio Estado 2ª República española) – J. Fernández: 1973, 1 sobre

1

7- Negus. Retalls de premsa

- 1- Retalls de premsa sobre Juan Fernández Fernández, el *Negus de Tardienta*
 - PUENTE, Juan. "El Negus de tierras de Aragón". *Estampa : Revista gráfica* Madrid, any 9 (5 setembre 1936) núm. 451.
 - *Heroica azaña del "Negus": jefes y oficiales rebeldes fusilados. Ha sido tomado Belchite.* [S.l.n.d.]
 - *El "Negus" ha tornat al front.* [S.l.n.d.]
 - LARA, P.A. de. *Maestro de escuela y guerrillero: hablando con "El Negus".* [S.l.n.d.]
 - *Aquest s'hi assembla més!!.* [S.l.n.d.]
 - "Le drame sanglant des deus Espagnes". *La Dépêche* [Tolosa], (30 setembre 1936)
- 2- Retalls de premsa sobre l'exili espanyol
- 3- Retalls de premsa sobre la mort de Manuel Azaña